EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Opinió | 93 | Actualitzat el 20/02/2019 a les 12:38

Un patrimoni en l'oblit

Â
Em sembla recordar que era el malaguanyat Ernest Lluch qui deia que el nostre era un país molt donat al nacionalisme, però molt poc al patriotisme. La diferència és notable, ja que un país nacionalista es queda en la superficialitat de mostrar els símbols -malgrat que els símbols no en siguin, de superficials-, però no aprofundeix en allò que constitueix el seu substrat com a nació. El patriotisme va intrínsecament lligat amb el concepte de patrimoni que etimològicament ve del mot llatí "patrimonium". Això és: «allò rebut dels pares». Va ser el bon amic Josep M. Vilar qui em va contagiar un amor incommensurable pel patrimoni musical català. A part de parlar-me en unes esplèndides classes de cultura musical dels grans noms de la música clàssica europea, em va parlar també de noms de compositors que, precisament, es troben a l'Arxiu de Música de la Seu de Manresa, ja que aleshores ell estava treballant-hi a fons. Un d'aquests noms era el del compositor Carles Baguer (1768-1808), de qui l'any passat es van commemorar els 250 anys del naixement. No he localitzat que es fes -per la geografia d'aquest país que ambiciona algun dia ser una República- res d'especial per aquesta efemèride. No ha estat fins al gener d'enguany que a Santa Maria del Pi de Barcelona es va reestrenar, 212 anys després, l'oratori "El retorno del Dr Josef Oriol" (1807), del citat Baguer, que s'havia interpretat en el seu moment amb motiu de les festes de commemoració de la beatificació de l'il.lustre sant Josep Oriol.

Va ser potser per intermediació del sant que, en el transcurs de la interpretació al Pi, mentre escoltava la meravellosa música de Baguer, se'm va desvetllar la imaginació i em vaig desplaçar, en el temps, no pas a la Barcelona de principis del segle XIX, sinó a la basílica de la Seu de Manresa on, com hem dit, en el seu arxiu es troba música de Baguer. Precisament, en el meravellós monogràfic "La música a la Seu de Manresa en el segle XVIII", del citat J. M. Vilar, se'ns explica que en poques altres localitats hi ha un nombre tan gran de composicions de Baguer com a Manresa. De nou, la capital del Bages es situa com un espai especial en una qüestió patrimonial. Però és que no només és Baguer. És també en el citat arxiu on es localitzen dues simfonies, atenció!, de Haydn (1732-1809), el considerat com un dels grans adalils de l'anomenat classicisme vienès, juntament amb Mozart i Beethoven. D'aquestes dues simfonies, almenys una sembla que en realitat és del propi Baguer, però l'altra segueix sent un dels enigmes i, així, forma part del conjunt de les anomenades simfonies apòcrifes de F.J.Haydn.

Que jo sàpiga, tret de dos concerts, un de fa molts anys amb el mític Obrador Instrumental que dirigia Joan Casals i un altre al Kursaal amb l'Orquestra de Cambra de Granollers, a més d' una exposició de l'any 2008 a la sala de la Plana de l'Om, Baguer no ha estat més present a Manresa. I penso que és una llàstima que el, possiblement, màxim representant del classicisme musical català, tan present amb manuscrits a l'arxiu de la Seu, no s'hagi situat més en l'imaginari cultural de la ciutat, malgrat l'esforç torsimany de Vilar. Parlem de l'imaginari cultural en qüestions musicals, però a la mateixa Seu hi ha també, com sabem, altres veritables joies que romanen en un estat d'oblit i/o deixadesa que posa els pèls de punta. Potser sigui el frontal florentí, aquest mític teixit brodat a Florència per Geri di Lapo i adquirit per Ramon Saera cap a l'any 1357, l'exemple més flagrant. El tapís necessita, des de fa molts anys, una restauració que fa molt temps se'ns diu que és a punt d'iniciar-se, però la pregunta que caldria fer-nos és la següent. Què hem fet, fins ara per fer-nos dignes de vetllar i custodiar com cal una peça que, a judici dels historiadors de l'art, és equivalent a obres, posem per cas, d'un Giotto? Fa anys va aterrar a Manresa una historiadora de l'art italiana -Elena Chiti-, que després d'haver fet un profund estudi sobre el tapís no va dubtar a dir que "en qualsevol ciutat europea una obra d'art com el frontal florentí tindria, per si mateixa, un espai d'exposició com el palau". Aquest palau era una referència als antics jutjats de la capital bagenca. Pel que sabem ara, aquest palau acollirà, d'aquí a uns anys, la delegació territorial de la Generalitat de Catalunya. És, òbviament, una opció. Però no és l'òpció pròpia del patriotisme, del qui estima en veritat el seu passat, de qui prioritza, per davant de la construcció de noves seus de l'administració, un espai com cal per al seu llegat cultural, pel passat que ens ha

portat a l'actual ara i aquí.

Foto: Carles Claret.